فصل اول

برنامه آموزشي رشته پرستاری طب مکمل و سنتی

در مقطع ارشد

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
پيشگفتار	۳
فصل اول	۴
اسامي تدوين كنندگان برنامه	۵
مقدمه - عنوان - تعريف رشته	۶
شرايط و نحوه پذيرش در دوره - مواد امتحاني و ضرايب آن - تاريخچه و سير تكاملي دوره در جهان و ايران	۷
جايگاه يا جايگاه های شغلی دانش- فلسفه - دور نما	۸
رسالت- پيامدهاي مورد انتظار از دانش آموختگان اين دوره - نقشهاي دانش‌آموختگان در جامعه	۹
وظايف حرفه‌اي دانش‌آموختگان در جامعه	۱۰-۱۱
توانمنديها و مهارتهاي اصلي مورد انتظار	۱۲-۱۳
راهبردهاي آموزشي	۱۳
روشها و فنون آموزشي -انتظارات اخلاقي از فراگيران	۱۴
ارزيابي فراگير	۱۵
فصل دوم	۱۶
حداقل هيات علمي مورد نياز - كاركنان دوره ديده يا آموزش ديده مورد نياز براي اجراي برنامه - فضاها و امكانات آموزشي عمومي مورد نياز - فضاهاي اختصاصي موردنياز	۱۷
جمعيتهاي مورد نياز - رشته و تخصصهاي مورد نياز - عرصه‌هاي آموزشي مورد نياز	۱۸
فصل سوم	۱۹
مشخصات دوره	۲۰-۲۱
نمونه مشخصات دروس	۲۲-۲۶
فصل چهارم	۲۷
استانداردهاي ضروري برنامه آموزشي	۲۸-۳۰
فصل پنجم	۳۱
ارزشيابي برنامه	۳۲-۳۳
منابع	۳۴
ضمائم	۳۵

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

اسامی اعضای کمیته تدوین برنامه آموزشی: .....

نام و نام خانوادگی	رتبه دانشگاه
· دکتر عصمت نوحی	استادیار
· اعضائ گروه داخلی جراحی	

اسامی اعضای کمیته هماهنگی:

گروه طب مکمل

دکتر شریفی فر

گروه طب سنتی

دکتر تاج الدینی

اسامی همکاران شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی و شورای معین:

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

مقدمه: شامل (توضيحات كلي در مورد رشته - پيشرفت‌ها - بالندگي‌ها - ضرورت بازنگري - انگيزه‌ها - كميته تدوين يا بازنگري - مراحل تدوين يا بازنگري - جمله پاياني)

سلامت یکی از حقوق اساسی بشر است که در بسیاری از قوانین حقوق بشر محترم شمرده شده است. در سال های اخیر، روش های غیر دارویی توجه بیماران و مراقبین بهداشتی را در کشور ما به خود جلب کرده است، که تحت عنوان درمان های تکمیلی یا طب مکمل شناخته می شود (1). امروزه استفاده از طب مکمل و جایگزین در میان مردم جهان افزایش یافته است. طب مکمل در بیانیه سال 1978 سازمان جهانی بهاشت به طور خلاصه اینگونه تعریف شده است: مجموعه تمام علوم نظری و عملی که در تشخیص طبی، پیشگیری و درمان بیماری های جسمی و ذهنی و یا ناهنجاری های اجتماعی به کار می رود و به صورت گفتاری یا نوشتاری از نسلی به نسل دیگر انتقال یافته است (2).

پرستاری یکی از اولین حرفه هایی است که بستر استفاده از طب مکمل و جایگزین را تسهیل می کند، زیرا پرستاران به افراد به عنوان یک کل می نگرند و طب مکمل و جایگزین هم پاسخگوی این فلسفه است. طب مکمل و جایگزین، به عنوان مداخله ای برای بسیاری از تشخیص های پرستاری به کار می رود و به همین دلیل در طبقه بندی مداخلات پرستاری از آن نامبرده شده است (3).

عنوان رشته به فارسی و انگلیسی: (در اينجا نام مصوب آورده مي‌شود و تغيير نام نيازمند مصوبه جديد است):

کارشناسی ارشد پرستاری طب مکمل و سنتی

تعريف رشته: **شامل** (ذكر رشته اصلي كه دوره از آن منشعب شده - ذكر موضوع اصلي و محوري - خدمات محوري دانش‌آموختگان)

فردی است که نیازهای مراقبت مددجویان طب مکمل و سنتی را بوسیله انجام بررسی های سلامتی ، مراقبت مستقیم و راهنمایی و آموزش و مشاوره متناسب برآورده می کند . با متخصصان طب مکمل و سنتی و دیگر حرفه های درون سیستم مراقبت بهداشتی همکاری می کند.

خدمات مختلف در سازمانها ، بالین ، مراکز خدمات سرپایی و در مراکز دیگر از جمله کلینیکها و بیمارستان و وابسته به نیاز مددجو ارائه می دهد.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

براي اعمال تغييرات مورد نياز در برنامه چه فعاليت‌هايي انجام داده‌ايد؟
(نيازسنجي‌هاي انجام شده - جلسات كارشناسي برگزارشده - مطالعات تطبيقي انجام شده و نظير آن)

شرايط و نحوه پذيرش در دوره:

(در قسمت زير مدارك مورد پذيرش نام رشته‌ها و مقاطعي كه مي‌توانند در آزمون دوره شركت نمايند ذكر نماييد)

دارا بودن مدرک کارشناسي پيوسته پرستاری

مواد امتحانی و ضرایب آن:

(در دوره‌هاي كارداني و كارشناسي پيوسته آزمون از طريق كنكور سراسري و نيازي به ذكر مواد امتحاني و ضرايب نمي‌باشد. در دوره‌هاي كارشناسي ناپيوسته آزمون از طريق كنكور سراسري دوره‌هاي ناپيوسته و مواد امتحاني و ضرايب ذكر مي‌شوند. در دوره‌هاي كارشناسي ارشد ناپيوسته مجموع ضرائب ۱۰،۸ يا ۱۲ مي‌باشد و ضريب زبان عمومي ۲ يا ۳ مجزا محاسبه مي‌شود. در دوره‌هاي دكتري تخصصي (Ph.D.) مجموع ضرايب ۱۰ يا ۱۵ مي‌باشد.

ردیف	ماده امتحانی	ضریب
۱	دروس داخلی جراحی	۲
۲	روان پرستاری	۲
۳	پرستاری کودکان	۱
۴	سلامت جامعه	۱

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران: شامل (چگونگي پيدايش - سير تكاملي - پيشرفتها - موقعيت فعلي در جهان و ايران به تفكيك، حداكثر در يك صفحه)

"طب مکمل و جایگزین گروهی از سیستم ها ، محصولات و اقدامات متنوع مربوط به مراقبت بهداشتی و طبی هستند که لزوماً به عنوان بخشی از طب متداول در نظر گرفته نمی شوند ". در این تعریف ، طب متداول به طب زیستی غربی[1] اشاره می کند در این تعریف ، مرکز ملی طب مکمل و جایگزین تلویحاً تأیید می کند که سیستم های دیگری از مراقبت سلامتی وجود دارند و مورد استفاده قرار می گیرند . پرستاری یکی از اولین حرفه هایی است که بستر استفاده از طب مکمل و جایگزین را تسهیل می کند ؛ زیرا پرستاران به افراد به عنوان یک کل می نگرند و طب مکمل و جایگزین هم پاسخگوی این فلسفه است . طب مکمل و جایگزین، به عنوان مداخله ای برای بسیاری از تشخیص های پرستاری به کار می رود و به همین دلیل در طبقه بندی مداخلات پرستاری از آن نامبرده شده است.. نظریه " پیشگیری بهتر از درمان است " ، نه تنها در مورد بیماری های عفونی صادق است ، بلکه در بیماری های زمینه ای و تخریبی نیز به اثبات رسیده است و طب تکمیلی در این هدف راه صحیح و درازی را پیموده است . موسسات بیمه پزشکی در کشورهای غربی به این مهم پی برده اند که مخارج پیشگیری کمتر از درمان می باشد . بنابراین با استفاده از نشریات علمی و برقراری کلاس های آموزشی جهت اصلاح روش های تغذیه ، ورزش ، جلوگیری از چاقی و افزایش وزن ، ترک اعتیاد زیان آور ، برای پیشگیری و درمان بیماری های زمینه ای مانند دیابت ، بیماری های قلبی عروقی ، ناهنجاری های روانی و آرتروز بهره می جویند . آنها از خدمات طب تکمیلی که بسیار ارزان تر و آسان تر از طب پیچیده و گران غربی است جهت درمان بیماری های مزمن زمینه ای بیماران تحت پوشش خود موافقت می نمایند . طب مکمل با توجه به کل ساختار بدن انسان و زمینه های روحی و یافته های فردی متکی است و بیماری را نتیجه عدم تعادل علمی و انرژی انسان می داند و برای درمان آن بازگشت به تعادل را هدف می گیرد .

[1] . Western bimedicine

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

جایگاه یا جایگاه‌های شغلی دانش‌آموختگان:

توانایی پرستار در انجام وظایف و مداخلات با تلفیق علوم پرستاری و مهارتهای وی به منظور انجام مداخلات پرستاری جهت برآورده کردن نیازهای بیمار میباشد . مداخلات شامل ارزیابی کامل مددجو و انجام مراقبتهای مورد نظرش طب مکمل و جایگزین می باشد .

فلسفه (ارزش‌ها و باورها): شامل (ارزشهايي كه در آموزش دوره بر آنها تاكيد مي‌شوند نظير: مباني الهي و معنوي - سلامت محوري- كرامت انساني- كيفيت زندگي - اولويت‌هاي ملي - عدالت در توزيع سلامت - جامع نگري- جامعه‌نگري - اجتناب از انگزدن - اخلاق حرفه‌اي و نظاير آن):

در تدوين اين برنامه، بر ارزشهاي زير تاكيد مي‌شود:

پرستار که از سویی با سلامت انسان به عنوان موجودی چند بعدی با همه ویژگی های جسمی ، روانی ، اجتماعی و اخلاقی سر و کار دارد و از سویی دیگر براساس نظام ارزشی حاکم بر جامعه دارد تا شرایط آرامش بخشی را فراهم کند که افراد سالمی در جامعه داشته باشیم و توسعه پایداربه افراد سالم وابسته می باشد. باید از طریق خدمات رسانی مناسب پرستاری و انجام مراقبت های پرستاری مناسب به مددجویان مورد نیاز در تحقق ارزشها و باورهای فوق تلاش نماید.

دورنما (چشم‌انداز):

دورنما منظره ايده‌آل و كاملاً مطلوب از رشته در سه حيطه آموزشي - توليد فكر و خدمات در آينده (مثلاً ۱۰ سال آينده) است. گروه تدوين مي‌توانند از مثال زير استفاده نمايند.

چشم انداز رشته کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری طب مکمل و سنتی ، ارائه خدمات و مراقبتهای طب مکمل و سنتی به مردم فراهم آوردن زندگی بهتر در تمام طول عمر و بالا بردن سلامت از طریق تربیت پرستاران طب مکمل و سنتی، در 10 سال آینده، این دوره در کشور ، از لحاظ استانداردهای آموزشی، تولیدات پژوهشی و ارائه خدمات و مراقبتهای طب مکمل و سنتی به مردم، در منطقه در ردیف کشورهای برتر و مطرح خواهد بود.

رسالت (ماموریت):

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

رسالت اصلي هر برنامه، تربيت نيروي انساني با يك سري ويژگي‌ها است كه بايد به آن اشاره شود. چنانچه متن زير مورد قبول گروه تدوين است، مي-توانند از آن استفاده كنند.

رسالت اين دوره، تربيت نيروهاي آگاه به مسائل عملي روز، توانمند، مسئوليت پذير و حساس به سلامت افراد و جامعه در حيطه مراقبتهای طب مكمل و سنتی است كه تخصص خود را در زمینه‌های در مزاقبتهای کار برد طب مکمل وسنتی ، جایگزین شواهد علمی در باره کاربردهای درمان معنوی و دعا، ماساژ درمانی، هومیوپاتی و..... در اختيار جامعه قرار دهند.

پیامدهای مورد انتظار از دانش‌آموختگان :

در اين قسمت تدوين كنندگان انتظارات خود را از نيرويي كه تربيت مي كنند بيان كنند.

دانش آموختگان اين دوره بايد قادر باشند:

- استفاده همزمان طب مکمل و جایگزین با طب رایج در مراقبت بیماران
- درک مبانی فلسفی روش های مکمل و جایگزین
- خلاقیت در مراقبت و درمان بیماران با استفاده ازطب مکمل و سنتی
- درک اپیدمیولوژی طب مکمل و جایگزین در ایران
- مراقبت و درمان با روش های طب سنتی ایرانی
- اصول مراقبت بیماران و اجتناب از عوارض و خطاهای پزشکی در به کار بردن طب مکمل و جایگزین شواهد علمی در باره کاربردهای درمان معنوی و دعا، تغذیه ، رایحه درمانی ماساژ درمانی، هومیوپاتی، طب سوزنی، گیاهان داروئی، یوگا، فرادرمانی، تن آرامی، رفلکسولوژی حجامت، آیورودا، زایمان بدون درد، زالو درمانی، زنبور درمانی، بادکش، کایروپراکتیس، موسیقی درمانی، هنر درمانی، تفریح درمانی، هیپنوتراپی، انرژی درمانی، مغناطیس درمانی، درمان بیولوژی و..

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

تدوين كنندگان بر حسب رشته، از بين نقش هاي زير نقشهاي دانش آموختگان خود را مشخص مي كنند.

آموزشي	پژوهشي	مشاوره اي	تشخيصي
درماني آزمايشگاهي	مراقبتي	پيشگيري	خدمات
مولد	مديريتي	.....	.....

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر است:

در اين قسمت تدوين كنندگان وظايف حرفه اي دانش آموختگان را در هر نقش به صورت عيني، واضح و قابل اندازه گيري ذكر مي كنند.(تعداد وظيفه پيش بيني شده براي نقش هاي متفاوت قابل گسترش است)

در نقش آموزشي

با استفاده از نیروهای ارشد پرستاری آموزش دیده در حوزه پرستاری طب مکمل این امکان وجود خواهد داشت برنامه ریزان نظام سلامت بیشتر با سرمایه گذاری از طریق مراقبت مطلوب بر روی درمان طب سنتی که دارای هزینه های کم می باشد، میزان رضایت بیماران را افزایش دهند و عوارض احتمالی کاهش یابد .

در نقش پژوهشي

دانش آموختگان این رشته با کسب توانمندیهای پژوهشی در حوزه مراقبت در طب مکمل با تحقیق و تفحص و تولید سؤالات پژوهشی و به تبع آن تولید دانش بیشتر در این زمینه فراهم خواهد شد. امید است نتایج این پژوهشها اساسی برای تحقیقات بیشتر ، به منظور بالا رفتن دانش و رفتار خود مرافبتی مددجویان در زمینه طب مکمل خواهد بود

کاربرد در آموزش:

با استفاده از نتایج این تحقیق و تحقیقات مشابه این امکان فراهم می گردد که در مراکز درمانی، احتمالا بتوان دانشجویان پرستاری را در مبحث آموزش به مددجو نسبت به دانش و رفتار خود مراقبتی آگاه ساخته و از طریق آموزش از بعضی عوارض ناشی از عدم مراقبت صحیح کاست.

در نقش مشاوره اي

با کسب دانش شناختی و توانمندیهای مراقبتی در حوزه طب مکمل و سنتی مشاوره متناسب به مددجویان این حوزه را برآورده می کند .

در نقش تشخيصي

طبق فرایند پرستاری در اولین مرحله آن ارزیابی کامل مددجو و انجام مراقبتهای مورد نظردرطب مکمل و جایگزین را پیگیری خواهد نمود و با متخصصان طب مکمل و سنتی و دیگر حرفه های درون سیستم مراقبت بهداشتی همکاری می کند .

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

- **در نقش درماني**

اراده خدمات مراقبتی و همکاری و ارتقاه فعالیتهای حوزه طب مکمل و سنتی

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

در نقش مراقبتي

- ارائه ماهرانه مراقبت های پرستاری و اجرای مداخلات لازم پرستاری در مددجویان نیازمند طب مکمل و سنتی
- بکار بستن قواعد و رفتار حرفه ای در تعامل با همکاران ، بیمار ، خانواده و همرا هان وی

در نقش پيشگيري

با استناد بر دانش شناختی و توانمندیهای حوزه طب مکمل و سنتی از طریق خدمات مراقبتی ، آموزش مددجو و... اصلاح روش های تغذیه ، ورزش ، جلوگیری از چاقی و افزایش وزن ، ترک اعتیاد زیان آور ، برای پیشگیری و درمان بیماری های زمینه ای .... خدمات طب تکمیلی و سنتی را یاری خواهد داد

در نقش خدمات آزمايشگاهي

پیگیری خدمات آزمایشگاهي ودا ده های حوزه طب مکمل درک و تحلیل داده های جمع آوری شده در مورد بیماران طب مکمل و سنتی و گزارش به موقع

- در نقش مديريتي

- تحلیل نظام ارائه خدمات پرستاری به مددجویان
- بهینه نمودن روند ارائه خدمات پرستاری به مددجویان
- بکار گیری ابزارها و روش های مدیریتی جهت ارتقاء عوامل موثر بر مراقبت از مددجویان
- ارائه مشاوره به مدیران و سیاست گذاران نظام سلامت در زمینه مراقبتهای طب مکمل و سنتی
- فراهم نمودن زمینه همکاری موثر و متقابل به صورت گروهی در مراکز ارائه دهنده خدمات طب مکمل و سنتی

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

توانمندی‌های و مهارت‌های اصلی مورد انتظار

(Expected Competencies)

الف: توانمندی های عمومی مورد انتظار:(General Competencies)

چنانچه اين توانمنديها با يك رشته يا دوره انطباق نداشت و يا واجد كاستي بود بايد توسط گروه تدوين برنامه اصلاح شود.

توانمنديهاي عمومی مورد انتظار براي دانش‌آموختگان اين مقطع عبارتند از:

- مهارتهاي ارتباطي
- آموزش
- پژوهش و نگارش مقالات علمي
- تفكر نقادانه و مهارت‌هاي حل مسئله
- مهارت هاي مديريت (سياستگذاری- برنامه ريزی- سازماندهی- پايش، نظارت و كنترل- ارزشيابی) مبتني بر شواهد
- حرفه ای گرايی

ب: توانمندی های اختصاصی مورد انتظار:(Special Competencies)

توانمنديهاي اختصاصی مورد انتظار براي دانش‌آموختگان اين مقطع عبارتند از:

- تفسير آزمايشات نظير:
- كار در محيط‌هاي حرفه‌اي مانند كار در آزمايشگاهي
- مهارت‌هاي كار با حيوانات
- سالم‌سازي فيزيكي و رواني محيط كار
- استفاده از وسايل نظير :
- اندازه‌گيريهاي رايج و كاليبراسيون ابزار

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ج: مهارتهای عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills):

در اين قسمت مهارتهاي عملي (Procedural Skills) در صورتيكه جزو برنامه آموزشی رشته باشد، آورده مي‌شود.

مهارت	حداقل تعداد موارد انجام مهارت براي يادگيري			
	مشاهده	كمك در انجام	انجام مستقل	كل دفعات
حجامت خشک				
حجامت مرطوب				
ماساژو طب ويبريشن				
رفلکسولوژی				
لمس درمانی انرژی درمانی				
بيوالكترومغناطيس				
طب سوزنی و هومئوپاتی				

راهبردهای آموزشی: Educational Strategies:

گروه هاي تدوين، راهبردهاي مرتبط با خود را انتخاب و بقيه موارد را حذف خواهند نمود.

اين برنامه بر راهبردهاي زير استوار است:

* يادگيري مبتني بر وظايف (Task based)
* تلفيقي از دانشجو و استاد محوري
* يادگيري مبتني بر مشكل (Problem based)
* يادگيري جامعه‌نگر (community oriented)
* يادگيري مبتني بر موضوع (Subject directed)
* آموزش بيمارستاني (hospital based)
* يادگيري مبتني بر شواهد (evidence based)
* يادگيري سيستماتيك
* ديسيپلينري همراه با ادغام موضوعي در صورت نياز
* آموزش compulsory و در بخش كوچكي از دوره elective

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

روش‌ها و فنون آموزشی:

- در اين دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشي زير بهره گرفته خواهد شد:
- انواع كنفرانسهاي داخل بخشي، بين بخشي، بيمارستاني، بين رشته‌هاي و بين دانشگاهي و سمينار
- بحث در گروه‌هاي كوچك – كارگاه‌هاي آموزشي – ژورنال كلاب و كتاب خواني
- case presentation
- گزارش صبحگاهي – راندهاي كاري و آموزشي – آموزش سرپايي – آموزش در اتاق عمل يا اتاق اقدامات عملي
- استفاده از تكنيك‌هاي آموزش از راه دور بر حسب امكانات و شبيه سازي
- مشاركت در آموزش رده‌هاي پايين‌تر
- self education, self study
- روش و فنون آموزشي ديگر بر حسب نياز و اهداف آموزشي

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار مي‌رود كه فراگيران:

- در صورتيكه با بيمار سر و كار دارند، منشور حقوقي(۱) بيماران را دقيقاً رعايت نمايند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ايمني (Safety) بيماران ، كاركنان و محيط كار را دقيقاً رعايت نمايند.
- مقررات مرتبط با Dress Code (۳) را رعايت نمايند.
- در صورت كار با حيوانات، مقررات اخلاقي(۴) مرتبط را دقيقاً رعايت نمايند.
- از منابع و تجهيزاتي كه تحت هر شرايط با آن كار مي‌كنند، محافظت نمايند.
- به استادان، كاركنان، هم‌دوره‌ها و فراگيران ديگر احترام بگذارند و در ايجاد جو صميمي و احترام‌آميز در محيط كار مشاركت نمايند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعي و حرفه‌اي را رعايت كنند.
- در انجام پژوهشهاي مربوط به رشته، نكات اخلاق پژوهش را رعايت نمايند.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

- موارد ۱،۲،۳و۴ در بخش ضمايم اين برنامه آورده شده‌اند.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ارزیابی فراگیر: Student Assessment

الف- روش ارزيابي
(لطفاً روشها ي مورد نظر را انتخاب كنيد و مابقي را حذف نماييد.)
دستياران با روشهاي زير ارزيابي خواهند شد.
كتبي √* شفاهي √* آزمون تعاملي رايانه‌اي * √OSCE *
OSLE * OSFE*
DOPS √* آزمون ۳۶۰ درجه √*
ارزيابي كارپوشه (port folio) شامل: ارزيابي كارنما √ (Log book)، نتايج آزمونهاي انجام شده، مقالات، تشويق‌ها و تذكرات، گواهي‌هاي انجام كار و نظاير آن است.

ب- دفعات ارزيابي:
ê مستمر ê ساليانه
ê دوره‌اي ê نهايي

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

فصل دوم

(حداقل نیازهای برنامه)

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

حداقل هیات علمی مورد نیاز (تعداد – گرایش – رتبه):

دکتری پرستاری با پایه داخلی جراحی2 نفر استادیار

متخصص طب سنتی 2نفر استادیار

متخصص داروسازی با پایه گیاهان دارویی و طب مکمل1نفراستادیار

کارکنان دوره دیده یا آموزش دیده مورد نیاز برای اجرای برنامه:

کارشناسان آموزشی مرتبط

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

فضاي عمومي مورد نياز عبارتند از:

- كلاسهاي درسي با سرعت كافي
- سالن كنفرانس
- اتاق استادان
- اتاق كارورزان
- بايگاني آموزش
- اتاق رايانه
- اينترنت
-

فضاهای اختصاصی مورد نیاز:

- Skill lab اعمال يداوی
- كلينيک طب سنتی
- آزمايشگاه گياهان دارويی
- كلينيک گياهان دارويی و داروخانه

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

جمعیتهای مورد نیاز:

منظور جمعيتهاي مورد نياز براي آموزش است، نظير: بيمار، نمونه‌هاي آزمايشگاهي، نمونه‌هاي غذايي، دارويي يا آرايشي و غيره

بیمارو مددجویان حوزه طب سنتی و مکمل

رشته‌ها و تخصصهای مورد نیاز:

دکتری پرستاری با پایه داخلی جراحی

متخصص طب سنتی

متخصص داروسازی با پایه گیاهان دارویی و طب مکمل

عرصه‌های آموزشی مورد نیاز:

-کلینیک های طب سنتی
کلینیک گیاهان دارویی و داروخانه

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

واحدهای درسی:

تعداد کل واحدهای این دوره 46 واحد می‌باشدکه به شرح ذیل اعلام می گردد:

نام دروس	تعداد واحد
دروس عمومی	13واحد
دروس پایه	12 واحد
دروس اختصاصی	17 واحد
پایان نامه	4 واحد
جمع کل	46 واحد

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

دروس عمومی پیشنهادی

شماره درس	نام درس	نظری	عملی	پیشنیاز
5000	اطلاع رسانی پزشکی	3 واحد	-	
5001	تحقیق پیشرفته پرستاری	3 واحد	-	
5003	اصول تئوریکی اقدامات پرستاری طب مکمل و سنتی	1 واحد	-	
	تاریخ تحلیلی پزشکی			
5101	مباحث جامع طب ایرانی - اسلامی	1 واحد	-	
5102	کلیات امور طبیعیه		1 واحد	5101
جمع واحد		13 واحد		

دروس پایه پیشنهادی

شماره درس	نام درس	نظری	عملی	پیشنیاز
5002	مفردات	1واحد		

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

	اسباب علل و دلایل و علامات	1واحد		
5990	مباحث حفظالصحه و اصول پیشگیری	1واحد		5002
5103	پرستاری دراعمال یداوی و جراحی صغیره (1)	3واحد		
5104	پرستاری در اعمال یداوی و جراحی صغیره (1) (کاراموزی)	3واحد		
جمع کل		12واحد		

دروس اختصاصی وکارآموزی پیشنهادی

شماره درس	نام درس	نظری	عملی	پیشنیاز

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

5601	اصول و مبانی درمان شناسی	1 واحد		
5602	اخلاق حقوق و فقه پزشکی	2 واحد		5601
5603	پرستاری طب مکمل و سنتی (2)	3 واحد		5601-5602
5604	پرستاری طب مکمل و سنتی (2) (کاراموزی)		4 واحد	5603-5602-5601
5605	اصول و مبانی درمان شناسی	3 واحد		5604-5603-5602-5601
5606	پرستاری طب مکمل و سنتی (3) (کاراموزی)		2 واحد	5605 - 5604 – 5603 – 5602 – 5601
جمع کل		17واحد		

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

فصل سوم

مشخصات دوره و دروس

برنامه آموزشي رشته پرستاری طب سنتی و مکمل در مقطع ارشد

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

مشخصات دوره:

نام دوره:

كارداني *، كارشناسي پيوسته *، كارشناسي ناپيوسته *، كارشناسي ارشد ناپيوسته √*، دكتري تخصصي (Ph.D.) *

طول دوره و شكل نظام آموزشي:

براساس آئين نامه و ضوابط دوره كارشناسي ارشد ناپيوسته طب مكمل و سنتی مصوب شوراي عالي برنامه ريزي علوم پزشكي ميباشد

تعداد كل واحد هاي درس:

(كارداني ۶۸-۶۴ واحد، كارشناسي ناپيوسته ۶۵ واحد، كارشناسي پيوسته ۱۳۰ واحد، **كارشناسي ارشد ناپيوسته ۳۲-۲۸** واحد و دكتري تخصصي (Ph.D.) ۵۰-۴۲ واحد)

تعداد واحدهاي درسي در اين دوره **۳۲** واحد است كه به شرح زير مي‌باشد:

واحدهاي اختصاصي اجباري (Core) .... واحد

واحدهاي اختصاصي اختياري (Non Core) .... واحد

پايان‌نامه ..... واحد

جمع كل واحد .....

در دوره كارشناسي ارشد ناپيوسته و Ph.D. جدول دروس كمبود و يا جبراني ذكر مي‌شود:

جدول الف ـ دروس كمبود ياجبراني برنامه آموزشي دوره ..... رشته .....

كد درس	نام درس	تعداد واحد درسي			تعداد ساعات درسي			پيشنياز يا همزمان
		جمع	نظري	عملي	نظري	عملي	جمع	
۰۱	سيستم هاي اطلاع رساني پزشكي*	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶	-
جمع								

منظور دروسي است كه دانشجويان در مقطع تحصيلي قبلي آنها را نگذرانده‌اند و گذراندن آن در اين رشته ضروري است.

دانشجو موظف است با تشخيص گروه آموزشي و تائيد شوراي تحصيلات تكميلي دانشگاه حداكثر تعداد**۲۴**واحد (كارشناسي ارشد ناپيوسته) ۱۶ واحد (دكتري تخصصي Ph.D.) از دروس كمبود جبراني (جدول الف) را بگذراند.

* گذراندن اين درس براي همه دانشجوياني كه قبلاآن را نگذرانيده اند الزامي مي باشد.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

جدول ب: دروس اختصاصي اجباري(core) برنامه آموزشي. دوره .....رشته.....

كد درس	نام درس	تعداد واحد درسي			تعداد ساعات درسي			پيشنياز يا همزمان
		جمع	نظري	عملي	نظري	عملي	جمع	
جمع								

جدول ج: دروس اختصاصي اختياري(non core) برنامه آموزشي. دوره ..... رشته .....

(حداقل ۲ برابر تعداد واحدهايي كه دانشجو مي‌گذراند لازم است پيشنهاد شود)

كد درس	نام درس	تعداد واحد درسي			تعداد ساعات درسي			پيشنياز
		جمع	نظري	عملي	نظري	عملي	جمع	
جمع								

* دانشجو مي بايست .... واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پايان نامه موردنظر، موافقت استاد راهنما و تائيد شوراي تحصيلات تكميلي دانشگاه بگذراند.

*در صفحات بعدي تعدادي نمونه سرفصل دروس به عنوان مثال آورده شده است.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

خط مشیهای مراقبت طب مکمل و سنتی

کد درس : 5001

تعداد واحد : 3 واحد

نوع واحد : نظری

توصیف درس:

تأکید اولیه این درس بر تحلیل سیستمهای مراقبت **طب مکمل و سنتی** است. بررسی سیستمهای انجام مراقبت بهداشتی خصوصی وعمومی. جستجوی دانشجویان برای رقابتهای آینده و فرآیندها برای بهبود سیستمها.

اهداف درس:

در پایان این درس دانشجویان قادر خواهند بود که:

- یک مرور کلی بر سیستم مراقبتی **طب مکمل و سنتی** و گسترش آن در داخل کشور داشته باشند.
- فاکتورهای سیاسی جاری تأثیر گذار بر عوامل اجرایی و تشکیل دهنده خط مشی مراقبتهای پرستاری**طب مکمل و سنتی** را ارزیابی کنند.
- متغیرهای اقتصادی تأثیر گذار بر **طب مکمل و سنتی** در دسترس در جوامع مختلف را تحلیل کنند.
- سیستمهای مراقبت پرستاری **طب مکمل و سنتی** ملی و بین المللی را مقایسه کنند.
- نقش پرستاری اقدامات پیشرفته در عوامل تأثیر گذار اجرایی و تشکیل دهنده خط مشی‌های **طب مکمل و سنتی** را تعیین کنند.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

تحقیق پرستاری پیشرفته

کد درس : 5002

تعداد واحد : 3 واحد

نوع واحد : نظری

توصیف درس:

این درس شامل بررسی سیستماتیک وکاربردی فرآیند تحقیق می‌باشد. مفهوم عملکرد براساس شواهد و کاربردهای آن در پرستاری بطور انتقادی بررسی می‌شود.

اهداف درس:

در پایان این درس دانشجویان قادر خواهند بود که:

- بررسی وضعیت جاری تحقیق پرستاری و ارتباط آن با تئوری پرستاری و عمل
- ارزیابی روشهای جمع آوری دانش بر طبق آداب فلسفی فرایندهای کمی و کیفی
- مقایسه طرحهای تحقیق پایه برای استفاده در بخش‌ها
- دسترسی داده‌های مرتبط و جاری مورد نیاز برای مشکلات تحقیق شناخته شده در حوزه‌های کاری فعالیتهای پرستاری
- چاپ مطالعات تحقیقاتی برای بکار بردن در اقدامات پیشرفته پرستاری
- کاربرد سیستمهای اطلاعات برای ذخیره و بازیابی داده‌های موجود
- در نظر گرفتن ملاحظات اخلاق در هدایت تحقیقات پرستاری
- تنظیم دست نوشته‌های علمی و مهارت های لازم برای ارائه انها.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

سرفصل درس:

- جستجوی علمی
- ارتباط بین تحقیق تا تئوری و عمل
- پایه‌های فلسفی برای فرایندهای کمی و کیفی

- مفاهیم کلیدی و اجزاء تحقیق کمی و کیفی
- قدمهای اساسی در مطالعه کمی
- قدمهای اساسی در مطالعه کیفی

- کاربردی کردن یک مطالعه
- مشکلات، سئوالات و فرضیه‌های تحقیق
- مروری بر مطالعات
- روش شناسی
- تحلیل داده‌ها
- ارتباط تحقیق
- نوشتن مطالعه اولیه تحقیق (پروپوزال)

- تحقیق انتقادی
- قرار دادن داده‌های جاری و فعالیتهای تحقیق

- کاربرد تحقیق پرستاری برای گسترش اقدامات پرستاری در طب مکمل و سنتی

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

تحقیق پرستاری پیشرفته (عملی)

کد درس : 5990

تعداد واحد : 3 واحد

نوع واحد : نظری

پیش نیاز درس : 5002

توصیف درس:

بعنوان یک تجربه در سطح بالا، این درس دانشجویان را با فرصت کامل کردن اجزاء ، تلفیقی بار می‌اورد.

دانشجویان یکی از فعالیتهای پژوهشگری را که ذکر می‌شود انتخاب می‌کنند.

- طرح یک برنامه
- نوشتن یک پروپوزال
- کامل کردن یک موضوع پژوهش
- پذیرش یک مقاله برای چاپ
- ارائه طرح درکنفرانس تحقیق منطقه‌ای یا ملی.

فعالیت باید بوسیله نظارت اعضای دانشکده و استاد راهنما تأیید شود.

اهداف درس:

در پایان درس دانشجویان قادرخواهند بود:

- یک فعالیت پژوهشی که با نظارت استاد راهنما هدایت می‌شود را کامل کنند.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

- نتایج و توصیه‌های مفید از فعالیت پژوهشی تولید کنند.
- مهارتهای نوشتن در سطح دانشگاهی را نشان بدهند.

سرفصل درس:

سرفصل‌ها وابسته به فعالیتهای پژوهشی خاص که بوسیله دانشجو انتخاب می‌شود و بوسیله استاد راهنما تأیید می‌گردد می‌باشد. انتخاب یکی از موارد ذیل:

- **گسترش برنامه**: شامل ، اما محدود نیست، برنامه آموزشی برای دوره‌های کارشناسی، برنامه رشد کارکنان یا برنامه گسترش دانشکده
- **نوشتن یک پروپوزال**: ممکن است شامل تحقیق، موضوع خاص یا خلق موضوع امتیاز آور.
- **کامل کردن یک موضوع تحقیقی**: شامل تنظیم یک پروپوزال و اجرا یک موضوع پژوهشی ، این موضوع ممکن است خلق شود و نتیجه آن بصورت مقاله ، مجلات حرفه‌ای ارسال شود.
- **نوشتن مقاله**: شامل انتخاب یک موضوع، تماس با ناشر، نوشتن یک مقاله بر اساس راهنمای مجله و پذیرش برای چاپ
- **ارائه مقاله بصورت سخنرانی و پوستر در کنفرانس‌های منطقه‌ای و ملی**، شامل آماده کردن ، چکیده، مرور چکیده، نوشتن یک مقاله پژوهشی یا آماده کردن پوستر، ارائه مقاله بطور پوستر یا سخنرانی در کنفرانسها محلی و منطقه‌ای

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

عنوان درس: پرستار ی طب مکمل، طب جایگزین 1

هدف کلی درس: آشنائی دانشجو یان با طب مکمل و جایگزین و کاربرد آن در حفظ و ارتقائ سلامت پیشگیری درمان و توانبخشی بیماریهای حاد و مزمن بزرگسالان

شرح درس: در این درس دانشجویان با مفهوم و مصادیق طب مکمل آشنا گردیده و با اتکا به آموخته های خود موارد مناسب را برای کاربرد طب مکمل و جایگزین در پیشگیری و مراقبت و درمان بیماریها و ارتقاء سلامت تشخیص دهد . بر اساس الگوی منتخب به کسب مهارت در چگونگی آموزش به مددجو و خانواده در اختلالات حاد و مزمن و نیز انجام مراقبت از خود در حیطه های مختلف بپردازد .

رئوس مطالب :

- **تاریخچه استفاده از طب مکمل و جایگزین در درمان مددجویان**
- **فلسفه و تعاریف طب مکمل و جایگزین**
- **طبقه بندی طب مکمل و جایگزین**
- **جایگاه طب مکمل و جایگزین در پرستاری**
- **سیستم های رایج طب مکمل و جایگزین و نقش پرستار در تیم درمانی با ارائه مراقبتهای پرستاری خاص**
- **انواع روش های طب مکمل و جایگزین:**
- **طب سوزنی هومنوپاتی**
- **کاربرد درمانهای ذهنی ، جسمی و معنوی**

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

- کاربرد درمانهای مبتنی بر زیست شناسی طب گیاهی ، رایحه و...
- درمانهای مداخله جسمی مثل حجامت ، ماساژ ، رفلکسو لوژی و...
- استفاده از روشهای طب مکمل و جایگزین نظیر لمس درمانی ، انرژی درمانی بیو الکنرو مغناطیس

فصل چهارم

استانداردهاي برنامه

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

استانداردهای ضروری برنامه‌های آموزشی

*ضروري است ، برنامه آموزشي (Curriculum) مورد ارزيابي در دسترس اعضاي هيئت علمي وفراگيران قرار بگيرد.

* ضروري است ، طول دوره ، طبق مقررات، توسط دانشگاه هاي مجري رعايت شود .

* ضروري است فراگيران كارنماى (Log book) قابل قبول ، منطق با توانمنديهاي عمومي و اختصاصي مندرج در برنامه‌ي مورد ارزيابي در اختيار داشته باشند .

* ضروري است ، كارنما به طور مستمر توسط فرگيران تكميل و توسط استادان مربوطه پايش و نظارت شود وباز خورد مكتوب لازم به آنها ارائه گردد.

* ضروري است ، فراگيران بر حسب نيمسال تحصيلي ، مهارتهاي مداخله‌اي اختصاصي لازم را بر اساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در كارنماي خود ثبت نموده و به امضاي استادان ناظر رسانده باشند .

* ضروري است ، در آموزشها حداقل از ۷۰% روشها و فنون آموزشي مندرج در برنامه ، استفاده شود .

* ضروري است ، فراگيران در طول هفته طبق تعداد روزهاي مندرج در قوانين جاري در محل كار خود حضور فعال داشته ، وظايف خود را تحت نظر استادان ويا فراگيران سال بالاتر انجام دهند و برنامه‌ي هفتگي يا ماهانه گروه در دسترس باشد .

* ضروري است ، فراگيران ، طبق برنامه‌ي تنظيمي گروه ، در برنامه هاي آموزشي و پژوهشي نظير: ، كنفرانسهاي درون‌بخشي ، سمينارها، انجام كارهاي تحقيقاتي و مشاركت در آموزش رده هاي پايين‌تر حضور فعال داشته باشند و برنامه‌ي هفتگي يا ماهانه آموزشي گروه در دسترس باشد .

* ضروري است ، فراگيران بر حسب سال تحصيلي ، واحدهاي خارج از گروه آموزشي را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهي دريافت نموده باشند ومستندات آن به رويت گروه ارزياب رسانده شود..

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

* ضروري است ، بين گروه آموزشي اصلي و ديگر گروه‌هاي آموزشي همكاري‌هاي علمي از قبل پيش‌بيني‌شده و برنامه‌ريزي‌شده وجود داشته باشد و مستنداتي كه مبين اين همكاري‌ها باشند ، در دسترس باشد .

* ضروري است ، فراگيران مقررات Dress code (مقررات ضميمه) را رعايت نمايند .

* ضروري است ، فراگيران از كدهاي اخلاقي مندرج در برنامه آگاه باشند و به آن عمل نمايند و عمل آنها مورد تائيد گروه ارزياب قرار گيرد .

* ضروري است ، منابع درسي اعم از كتب و مجلات موردنياز فراگيران و هيات علمي ، در قفسه كتاب گروه آموزشي در دسترس آنان باشد .

* ضروري است ، فراگيران در طول دوره خود به روشهاي مندرج در برنامه ، مورد ارزيابي قرار گيرندومستندات آن به گروه ارزياب ارائه شود.

* ضروري است ، فراگيران در طول دوره خود ، در برنامه‌هاي پژوهشي مشاركت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.

* ضروري است ، در گروه آموزشي اصلي براي كليه فراگيران كار پوشه آموزشي (Portfolio) تشكيل شود و نتايج ارزيابي‌ها ، گواهي‌هاي فعاليت‌هاي آموزشي خارج از گروه اصلي، تشويقها، تذكرات و مستندات ضروري ديگر در آن نگهداري شود .

* ضروري است ، گروه براي تربيت فراگيران دوره ، هيات علمي موردنياز را بر اساس تعداد ، گرايش و رتبه‌ي مندرج در برنامه در اختيار داشته باشد و مستندات آن در اختيار گروه ارزياب قرار گيرد .

* ضروري است ، بخش براي تربيت فراگيران دوره ، كاركنان دوره‌ديده موردنياز را طبق موارد مندرج در برنامه در اختيار داشته باشد .

* ضروري است ، دوره، فضاهاي آموزشي عمومي موردنياز را از قبيل : كلاس درس اختصاصي ، قفسه كتاب اختصاصي در گروه و كتابخانه عمومي ، مركز كامپيوتر و سيستم بايگاني علمي در اختيار داشته باشد .

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

* ضروري است ، دوره ، فضاهاي اختصاصي موردنياز را بر اساس موارد مندرج در برنامه در سطح دانشگاه در اختيار داشته باشند .

* ضروري است ، تعداد و تنوع جمعيت‌هاي مورد نياز براي انجام پژوهشها در محل تحصيل فراگيران ، بر اساس موارد مندرج در برنامه در دسترس باشد .

* ضروري است ، به ازاي هر فراگير در صورت نياز به تعداد پيش‌بيني‌شده در برنامه ، تخت بستري فعال (در صورت نياز دوره) در اختيار باشد .

* ضروري است ، تجهيزات موردنياز مندرج در برنامه در اختيار مجريان برنامه قرار گرفته باشد و كيفيت تجهيزات ،مورد تائيد گروه ارزياب باشد .

* ضروري است ، عرصه‌هاي آموزشي خارج از گروه ، مورد تائيد قطعي گروه‌هاي ارزياب باشند .

* ضروري است ، دانشگاه ذيربط يا مراكز آموزشي مورد ارزيابي، واجد ملاك‌هاي مندرج در برنامه باشد .

استانداردهاي فوق ، در ۲۵ موضوع ، مورد تصويب شوراي معين شوراي عالي برنامه‌ريزي آموزش علوم پزشكي قرار گرفته و جهت پيگيري و اجرا در اختيار واحدهاي ذيربط قرار داده مي‌شود . ضمناً يك نسخه از آن در انتهاي كليه برنامه‌هاي مصوب آورده خواهد شد .

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

فصل پنجم

ارزشيابي برنامه آموزشي

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ارزشیابی برنامه

(Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

۱- گذشت ..... سال از اجراي برنامه
۲- تغییرات عمده فناوري که نیاز به بازنگري برنامه را مسجل کند
۳- تصمیم سیاستگذاران اصلي مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:	معیار:
ê میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:	. درصد
ê میزان رضایت اعضاي هیات علمي از برنامه:	درصد
ê میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:	درصد
ê میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان	

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجي از هيات علمي درگير برنامه، دستياران و دانش-آموختگان با پرسشنامه‌هاي از قبل تدوين شده
- استفاده از پرسشنامه‌هاي موجود در واحد ارزشيابي و

متولی ارزشیابی برنامه:

متولي ارزشيابي برنامه، شوراي گسترش دانشگاه‌هاي علوم پزشكي با همكاري گروه تدوين يا بازنگري برنامه و ساير دبيرخانه‌هاي آموزشي و ساير اعضاي هيات علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگري اين برنامه به ترتيب زير است:

- گردآوري اطلاعات حاصل از نظرسنجي، تحقيقات تطبيقي و عرصه‌اي، پيشنهادات و نظرات صاحبنظران
- درخواست از دبيرخانه جهت تشكيل كميته بازنگري برنامه
- طرح اطلاعات گردآوري شده در كميته بازنگري برنامه
- بازنگري در قسمت‌هاي مورد نياز برنامه و ارائه پيش‌نويس برنامه آموزشي بازنگري شده به دبيرخانه شوراي عالي برنامه-ريزي علوم پزشكي

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

منابع

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ضمائم

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

Y˘üTK yTŁTБ

منشورحقوق بيمار در ايران

۱- دريافت مطلوب خدمات سلامت حق بيمار است.

- ارائه خدمات سلامت بايد:

۱-۱) شايسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزشها، اعتقادات فرهنگي و مذهبي باشد ؛

۱-۲) بر پايه‌ي صداقت، انصاف،ادب و همراه با مهرباني باشد ؛

۱-۳) فارغ از هرگونه تبعيض از جمله قومي، فرهنگي، مذهبي، نوع بيماري و جنسيتي باشد ؛

۱-۴) بر اساس دانش روز باشد ؛

۱-۵) مبتني بر برتري منافع بيمار باشد ؛

۱-۶) در مورد توزيع منابع سلامت مبتني بر عدالت و اولويت هاي درماني بيماران باشد ؛

۱-۷) مبتني بر هماهنگي اركان مراقبت اعم از پيشگيري، تشخيص، درمان و توانبخشي باشد ؛

۱-۸) به همراه تامين كليه امكانات رفاهي پايه و ضروري و به دور از تحميل درد و رنج و محدوديت‌هاي غيرضروري باشد ؛

۱-۹) توجه ويژه‌اي به حقوق گروه‌هاي آسيب‌پذير جامعه از جمله كودكان،زنان باردار، سالمندان، بيماران رواني، زندانيان، معلولان ذهني و جسمي و افراد بدون سرپرست داشته باشد ؛

۱-۱۰) در سريع‌ترين زمان ممكن و با احترام به وقت بيمار باشد ؛

۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغيرهايي چون زبان، سن و جنس گيرندگان خدمت باشد ؛

۱-۱۲) در مراقبت‌هاي ضروري و فوري (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمين هزينه‌ي آن صورت گيرد. در موارد غيرفوري(الكتيو) بر اساس ضوابط تعريف شده باشد ؛

۱-۱۳) در مراقبت‌هاي ضروري و فوري (اورژانس)، در صورتي كه ارائه خدمات مناسب ممكن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ي خدمات ضروري و توضيحات لازم، زمينه انتقال بيمار به واحد مجهز فراهم گردد؛

۱-۱۴) در مراحل پاياني حيات كه وضعيت بيماري غير قابل برگشت و مرگ بيمار قريب الوقوع مي باشد هدف حفظ آسايش وي مي باشد. منظور از آسايش، كاهش درد و رنج بيمار، توجه به نيازهاي رواني، اجتماعي، معنوي و عاطفي وي و خانواده‌اش در زمان احتضار مي‌باشد. بيماردر حال احتضار حق دارد در آخرين لحظات زندگي خويش با فردي كه مي‌خواهد همراه گردد.

۲- اطلاعات بايد به نحو مطلوب و به ميزان كافي در اختيار بيمار قرار گيرد.

۲-۱) محتواي اطلاعات بايد شامل موارد ذيل باشد:

۲-۱-۲) مفاد منشور حقوق بيمار در زمان پذيرش ؛

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

۲-۱-۲) ضوابط و هزينه‌هاي قابل پيش بيني بيمارستان اعم از خدمات درماني و غير درماني و ضوابط بيمه و معرفي سيستم هاي حمايتي در زمان پذيرش ؛
۲-۱-۳) نام، مسؤوليت و رتبه‌ي حرفه‌اي اعضاي گروه پزشكي مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشك، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌اي آن‌ها با يكديگر؛
۲-۱-۴) روشهاي تشخيصي و درماني و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالي آن ، تشخيص بيماري، پيش آگهي و عوارض آن و نيز كليه‌ي اطلاعات تأثيرگذار در روند تصميم‌گيري بيمار ؛
۲-۱-۵) نحوه‌ي دسترسي به پزشك معالج و اعضاي اصلي گروه پزشكي در طول درمان ؛
۲-۱-۶) كليه‌ي اقداماتي كه ماهيت پژوهشي دارند.
۲-۱-۷) ارائه آموزشهاي ضروري براي استمرار درمان ؛
۲-۲) نحوه‌ي ارائه اطلاعات بايد به صورت ذيل باشد :
۲-۲-۱) اطلاعات بايد در زمان مناسب و متناسب با شرايط بيمار از جمله اضطراب و درد و ويژگي‌هاي فردي وي از جمله زبان، تحصيلات و توان درك در اختيار وي قرار گيرد، مگر اين‌كه:
- تأخير در شروع درمان به واسطه‌ي ارائه‌ي اطلاعات فوق سبب آسيب به بيمار گردد؛ (در اين صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروري، در اولين زمان مناسب بايد انجام شود.)
- بيمار علي‌رغم اطلاع از حق دريافت اطلاعات، از اين امر امتناع نمايد كه در اين صورت بايد خواست بيمار محترم شمرده شود، مگر اين‌كه عدم اطلاع بيمار، وي يا سايرين را در معرض خطر جدي قرار دهد ؛
۲-۲-۲) بيمار مي‌تواند به كليه‌ي اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ي باليني خود دسترسي داشته باشد و تصوير آن را دريافت نموده و تصحيح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نمايد.

۳- حق انتخاب و تصميم‌گيري آزادانه بيمار در دريافت خدمات سلامت بايد محترم شمرده شود.

۳-۱) محدوده انتخاب و تصميم‌گيري درباره موارد ذيل مي‌باشد:
۳-۱-۱) انتخاب پزشك معالج و مركز ارائه‌كننده‌ي خدمات سلامت در چارچوب ضوابط ؛
۳-۱-۲) انتخاب و نظر خواهي از پزشك دوم به عنوان مشاور ؛
۳-۱-۳)شركت يا عدم شركت درهر گونه پژوهش، با اطمينان از اينكه تصميم‌گيري وي تأثيري در تداوم نحوه دريافت خدمات سلامت نخواهد داشت ؛
۳-۱-۴) قبول يا رد درمان هاي پيشنهادي پس از آگاهي از عوارض احتمالي ناشي از پذيرش يا رد آن مگر در موارد خودكشي يا مواردي كه امتناع از درمان شخص ديگري را در معرض خطر جدي قرار مي‌دهد؛
۳-۱-۵) اعلام نظر قبلي بيمار در مورد اقدامات درماني آتي در زماني كه بيمار واجد ظرفيت تصميم‌گيري مي‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنماي اقدامات پزشكي در زمان فقدان ظرفيت تصميم‌گيري وي با رعايت موازين

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

قانوني مد نظر ارائه كنندگان خدمات سلامت و تصميم‌گيرنده جايگزين بيمار قرار گيرد.
۳-۲) شرايط انتخاب و تصميم‌گيري شامل موارد ذيل مي‌باشد:
۳-۲-۱) انتخاب و تصميم‌گيري بيمار بايد آزادانه و آگاهانه ، مبتني بر دريافت اطلاعات كافي و جامع (مذكور در بند دوم) باشد ؛
۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و كافي به بيمار جهت تصميم‌گيري و انتخاب داده شود.

۴- ارائه خدمات سلامت بايد مبتني بر احترام به حريم خصوصي بيمار(حق خلوت) و رعايت اصل رازداري باشد.

۴-۱) رعايت اصل رازداري راجع به كليه‌ي اطلاعات مربوط به بيمار الزامي است مگر در مواردي كه قانون آن را استثنا كرده باشد ؛
۴-۲) در كليه‌ي مراحل مراقبت اعم از تشخيصي و درماني بايد به حريم خصوصي بيمار احترام گذاشته شود. ضروري است بدين منظوركليه‌ي امكانات لازم جهت تضمين حريم خصوصي بيمار فراهم گردد؛
۴-۳) فقط بيمار و گروه درماني و افراد مجاز از طرف بيمار و افرادي كه به حكم قانون مجاز تلقي مي‌شوند ميتوانند به اطلاعات دسترسي داشته باشند؛
۴-۴) بيمار حق دارد در مراحل تشخيصي از جمله معاينات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهي يكي از والدين كودك در تمام مراحل درمان حق كودك مي باشد مگر اينكه اين امر بر خلاف ضرورت‌هاي پزشكي باشد.

۵- دسترسي به نظام كارآمد رسيدگي به شكايات حق بيمار است.

۵-۱) هر بيمار حق دارد در صورت ادعاي نقض حقوق خود كه موضوع اين منشور است، بدون اختلال در كيفيت دريافت خدمات سلامت به مقامات ذي صلاح شكايت نمايد ؛
۵-۲) بيماران حق دارند از نحوه رسيدگي و نتايج شكايت خود آگاه شوند ؛
۵-۳) خسارت ناشي از خطاي ارائه كنندگان خدمات سلامت بايد پس از رسيدگي و اثبات مطابق مقررات در كوتاه‌ترين زمان ممكن جبران شود.
در اجراي مفاد اين منشور در صورتي كه بيمار به هر دليلي فاقد ظرفيت تصميم‌گيري باشد، اعمال كليه‌ي حقوق بيمار- مذكور در اين منشور- بر عهده‌ي تصميم‌گيرنده‌ي قانوني جايگزين خواهد بود. البته چنانچه تصميم‌گيرنده‌ي جايگزين بر خلاف نظر پزشك، مانع درمان بيمار شود، پزشك مي‌تواند از طريق مراجع ذيربط درخواست تجديد نظر در تصميم‌گيري را بنمايد.
چنانچه بيماري كه فاقد ظرفيت كافي براي تصميم‌گيري است، اما ميتواند در بخشي از روند درمان معقولانه تصميم بگيرد، بايد تصميم او محترم شمرده شود.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ضميمه شماره ۳

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان

در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامي خدمتگزاران در مشاغل گروه پزشكي* بايد به گونه اي باشد كه ضمن حفظ شئون حرفه اي، زمينه را براي ارتباط مناسب و موثر حرفه اي با بيماران، همراهان بيماران، همكاران و اطرافيان در محيط هاي آموزشي فراهم سازد.
لذا رعايت مقررات زير براي كليه عزيزاني كه در محيط هاي آموزشي باليني و آزمايشگاهي در حال تحصيل يا ارائه خدمت هستند، اخلاقا الزامي است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشي به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهي باید متحد الشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

۱- روپوش سفید بلند) درحد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشي بطور کامل بسته باشد.
۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی(حرف اول نام،نام خانوادگی،عنوان،نام دانشکده و نام رشته) بر روي پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشي الزامی می باشد.
۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر ، گردن، نواحي زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیرچسبان باشد استفاده از شلوارهاي جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشكي نیست.
۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
۹- کفش باید راحت و مناسب بوده ، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند وزننده نا متعارف باشد.

* منظور از گروه پزشكي، شاغلين در حرف پزشكي، دندانپزشكي، داروسازي، پرستاري، مامايي، توانبخشي، بهداشت، تغذيه، پيراپزشكي، علوم پايه و فناوريهاي نوين مرتبط با علوم پزشكي است.

۱۱- استفاده از نشانه هاي نامربوط به حرفه پزشكي و آويختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد
۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هرگونه انگشتر طلا، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محيط هاي آموزشي ممنوع مي باشد.
۱۳- استفاده از دمپايي و صندل در محیط های آموزشي بجز اتاق عمل ممنوع مي باشد.

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

۱- وابستگان به حرف پزشكي الگوهاي نظافت و بهداشت فردي هستند، لذا ، بدون ترديد تميزي ظاهر و بهداشت در محيط هاي آموزشي علوم علوم پزشكي از ضروريات است.

۲- ناخن ها بايد كوتاه و تميز باشد آرايش ناخن ها با لاك و برچسب هاي ناخن در هر شكلي ممنوع است استفاده از ناخن هاي مصنوعي و ناخن بلند موجب افزايش شانس انتقال عفونت و احتمال آسيب به ديگران و تجهيزات پزشكي مي باشد.

۳- آرايش سر و صورت به صورت غير متعارف و دور از شئون حرفه پزشكي ممنوع مي باشد.

۴- نمايان نمودن هرگونه آرايش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه يا نگين در بيني يا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.

۵- ادوكلن و عطرهاي با بوي تند و حساسيت زا در محيط هاي آموزشي ممنوع است.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

فصل سوم: موازين رفتار دانشجويان در محيط های آموزش پزشکی

۱-رعايت اصول اخلاق حرفه اي، تواضع و فروتني در برخورد با بيماران، همراهان بيماران، استادان، فراگيران و كاركنان الزامي است.

۲-صحبت كردن در محيط هاي آموزشي بايد به آرامي و با ادب همراه باشد. و هرگونه ايجاد سرو و صداي بلند و يا بر زبان راندن كلمات كه در شان حرفه پزشكي نيست، ممنوع است.

۳-استعمال دخانيات در كليه زمان هاي حضور فرد در محيط هاي آموزشي، ممنوع مي باشد.

۴-جويدن آدامس و نظاير آن در آزمايشگاهها، سالن كنفرانس ، راند بيماران و درحضور اساتيد، كاركنان و بيماران ممنوع مي باشد.

۵-در زمان حضور در كلاس ها، آزمايشگاهها و راند بيماران، تلفن همراه بايد خاموش بوده و در ساير زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت كاهش يابد.

۶-هرگونه بحث و شوخي در مكانهاي عمومي مرتبط نظير آسانسور، كافي شاپ و رستوران ممنوع مي باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

۱-نظارت بر رعايت اصول اين آئين نامه در بيمارستان هاي آموزشي و ساير محيط هاي آموزشي علوم پزشكي باليني بر عهده معاون آموزشي بيمارستان، مدير گروه، رئيس بخش و كارشناسان آموزشي و دانشجويي واحد مربوطه مي باشد.

۲- افرادي كه اخلاق حرفه اي و اصول اين آئين نامه را رعايت ننمايند ابندا تذكر داده مي شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شوراي انضباطي دانشجويان ارجاع داده مي شوند.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ضميمه شماره ۴

مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی

حيوانات نقش بسيار مهمي در ارتقاء و گسترش تحقيقات علوم پزشكي داشته و مباني اخلاقي و تعاليم اديان الهي حكم مي كند كه به رعايت حقوق آنها پايبند باشيم. بر اين اساس محققين بايد در پژوهش هايي كه بر روي حيوانات انجام مي دهند، ملزم به رعايت اصول اخلاقي مربوطه باشند، به همين علت نيز بر اساس مصوبات كميسيون نشريات، ذكر كد كميته اخلاق در مقالات پژوهشي ارسالي به نشريات علمي الزامي مي باشد. ذيلا به اصول و مقررات كار با حيوانات آزمايشگاهي اشاره مي شود:

۱- فضا و ساختمان نگهداري داراي امكانات لازم براي سلامت حيوانات باشد.
۲- قبل از ورود حيوانات، بر اساس نوع و گونه، شرايط لازم براي نگهداري آنها فراهم باشد.
۳- قفس ها، ديوار، كف و ساير بخش هاي ساختماني قابل شستشو و قابل ضد عفوني كردن باشند.
۴- در فضاي بسته شرايط لازم از نظر نور، اكسيژن، رطوبت و دما فراهم شود.
۵- درصورت نگهداري در فضاي باز، حيوان بايد داراي پناهگاه باشد.
۶- فضا و قفس با گونه حيوان متناسب باشد.
۷- قفس ها امكان استراحت حيوان را داشته باشند.
۸- در حمل و نقل حيوان، شرايط حرارت و برودت، نور و هواي تنفسي از محل خريد تا محل دائم حيوان فراهم باشد.
۹- وسيله نقليه حمل حيوان،داراي شرايط مناسب بوده و مجوز لازم را داشته باشد.
۱۰- سلامت حيوان، توسط فرد تحويل گيرنده كنترل شود.
۱۱- قرنطينه حيوان تازه وارد شده، رعايت گردد.
۱۲- حيوانات در مجاورت حيوانات شكارچي خود قرار نگيرند.
۱۳- قفس ها در معرض ديد فرد مراقب باشند.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

۱۴- امكان فرار حيوان از قفس وجود نداشته باشد.
۱۵- صداهاي اضافي كه باعث آزار حيوان مي شوند از محيط حذف شود.
۱۶- امكان آسيب و جراحت حيوان در اثر جابجايي وجود نداشته باشد.
۱۷- بستر و محل استراحت حيوان بصورت منظم تميز گردد.
۱۸- فضاي نگهداري بايد به طور پيوسته شستشو و ضد عفوني شود.
۱۹- براي تميز كردن محيط و سالم سازي وسايل كار، از مواد ضد عفوني كننده استاندارد استفاده شود.
۲۰- غذا و آب مصرفي حيوان مناسب و بهداشتي باشد.
۲۱- تهويه و تخليه فضولات به طور پيوسته انجام شود به نحوي كه بوي آزار دهنده و امكان آلرژي زايي و انتقال بيماري به كاركنان، همچنين حيوانات آزمايشگاهي وجود نداشته باشد.
۲۲- فضاي مناسب براي دفع اجساد و لاشه حيوانات وجود داشته باشد.
۲۳- فضاي كافي، راحت و بهداشتي براي پرسنل اداري، تكنيسين ها و مراقبين وجود داشته باشد.
۲۴- در پژوهشها از حيوانات بيمار يا داراي شرايط ويژه مثل بارداري و شيردهي استفاده نشود.
۲۵- قبل از هرگونه اقدام پژوهشي، فرصت لازم براي سازگاري حيوان با محيط و افراد فراهم باشد.
۲۶- كاركنان بايد آموزش كار با حيوانات را ديده باشند.

شرايط اجراي پژوهش هاي حيواني

P گونه خاص حيواني انتخاب شده براي آزمايش و تحقيق، مناسب باشد.

P حداقل حيوان مورد نياز براي صحت آماري و حقيقي پژوهشي مورد استفاده قرار گيرد.

P امكان استفاده از برنامه هاي جايگزيني بهينه به جاي استفاده از حيوان وجود نداشته باشد.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

- در مراحل مختلف تحقيق و در روش اتلاف حيوان پس از تحقيق ، حداقل آزار بكار گرفته شود.
- در كل مدت مطالعه كدهاي كار با حيوانات رعايت شود.
- نتايج بايد منجر به ارتقاء سطح سلامت جامعه گردد.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com